

Nepieciešams uzlabot VAS “Latvijas Valsts ceļi” sadarbību ar ceļu būvniekiem

Publicēts pirms vairāk nekā 6 gadiem

Publicēts: 21.12.2018.

Konkurences padome [tirgus uzraudzībā](#) par VAS „Latvijas Valsts ceļi” (LVC) sadarbību ar ceļu būves uzņēmumiem secina, ka LVC, izmantojot savu būtisko ietekmi ceļu būvniecības un uzturēšanas tirgū, dažkārt nepamatoti pārnēs nesamērīgu atbildību uz būvdarbu veicējiem.

LVC ir būtiska nozīme valsts autoceļu izbūvē un atjaunošanā, gan plānojot, gan finansējot autoceļu izbūvi, un tās darbības rezultāti vistiešākajā veidā skar ikvienu valsts iedzīvotāju, arī tirgus dalībniekus, kuriem LVC ir nozīmīgs sadarbības partneris. KP uzraudzības mērķis bija izvērtēt, vai LVC, sadarbojoties ar būvniekiem, neizvirza netaisnīgas un nesamērīgas prasības.

KP aptaujāja būvniekus par sadarbību ar LVC – būvprojektu kvalitāti, līguma nosacījumiem un faktisku līguma nosacījumu piemērošanu. KP tirgus uzraudzībā ieguva arī papildu informāciju no projektētājiem, biedrības “Latvijas Ceļu būvētājs” un LVC.

Izpētē iegūtā informācija liecina, ka, sākot no 2015. gada, LVC pasūtīto būvprojektu kvalitāte ir uzlabojusies, tomēr būvprojektos joprojām ir sastopamas kļūdas un nepilnības, kas ietekmē arī konkurenci būvniecības iepirkumos un būvuzņēmēju sadarbību ar LVC būvniecības procesā. Galvenās no tām ir saistītas ar vecu topogrāfijas datu izmantošanu projektēšanas laikā, nepietiekamu ģeoloģisko izpēti un iepriekš sagatavotu, vēsturisku projektu veidņu izmantošanu, kuras ne vienmēr ir korekti pielāgotas nākamajiem būvprojektiem. Tādējādi ir gadījumi, kad būvnieki vēl pirms piedalīšanās iepirkumā ir spiesti ieguldīt papildu līdzekļus padziļinātā objekta izpētē. Tāpat ir gadījumi, kad LVC atbildību par būvniecības laikā identificētajām problēmām un neprecizitātēm būvprojektos pārnēs uz būvniekiem, liekot tos novērst par saviem līdzekļiem. KP skatījumā minētās problēmas ir novēršamas, ja LVC uzlabos priekšizpētes procesu un būvprojektēšanas procesu kontroli.

Atsevišķi uzņēmumi norādīja uz neskaidru pieeju garantiju izmantošanā, kuras sniedz uzņēmumi LVC, proti, LVC var piekrist aizstāt ieturējuma naudu ar garantiju. KP skatījumā šis līgumiskais regulējums jāprecizē. Jābūt arī skaidri definētiem kritērijiem no LVC puses par to, kādos gadījumos ieturējuma naudu nav iespējams aizstāt ar bankas garantiju vai apdrošināšanas sabiedrības garantiju.

Tāpat liela daļa tirgus uzraudzībā aptaujāto uzņēmumu ir paiduši iebildumus par “komplektu” jeb veselu virkni darbu kā vienotu uzdevumu iekļaušanu būvprojektos. Samaksa par “komplektu” izpildi tiek sasaistīta ar visu konkrēto darbu pilnīgu pabeigšanu, tādējādi papildus apgrūtinot būvniecības uzņēmuma naudas plūsmas grafiku, kas paredzēta darbaspēkam un materiālu iegādei. KP uzskata, ka būvprojektos iestrādāto “komplektu” īpatsvars 2017. un 2018. gadā bijis pietiekami nozīmīgs – “komplektu” izmaksu kopsumma pārsniedz 10% katrā ceturtnajā līgumā, kas noslēgts 2017. gadā, un katrā piektajā līgumā 2018. gadā.

Konsultāciju laikā, kurā LVC tika iepazīstināta ar KP ziņojuma projektu, akciju sabiedrība apņēmas rūpīgāk sekot, lai projektos “komplekti” tiktu lietoti pamatoti, attiecīgi pilnveidojot projektēšanas uzdevumu, tai skaitā samaksas veikšanas kārtību atbilstoši efektīva risku sadalījuma un darba apmaksas principiem, pieļaujot arī daļēji veikta darba novērtēšanu.

Papildus tam, KP ieskatā, LVC sadarbības uzlabošanai ar būvniekiem būtu jāveic grozījumi standartlīgumā, precizējot pušu tiesiskās attiecības un sadarbības nosacījumus. Tas novērstu to, ka LVC var izmantot savu būtisko ietekmi ceļu būvniecības tirgū, pārnēsot nesamērīgu atbildību uz būvdarbu veicējiem un tādējādi īstenojot ekspluatējošas darbības konkurences tiesību izpratnē. Tāpat būtu izvērtējams biedrības “Latvijas Ceļu būvētājs” ieteikums ceļu būvniecības nozarē pakāpeniski ieviest Starptautiskās inženierkonsultantu federācijas (FIDIC) izstrādātos Būvniecības darba līguma noteikumus. Līdzšinējā būvniecības nozarē strādājošo

prakse visus procesus administratīvi regulēt, iekļaujot normatīvajos aktos, palēnina FICID ieviešanu, taču KP uzskata, ka šie noteikumi ne vien palīdzētu risināt problēmas nozarē, bet arī mazināt administratīvo slogu būvniecības nozarē.

Saistītas tēmas

[Jaunumi](#)

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/nepieciesams-uzlabot-vas-latvijas-valsts-celi-sadarbibu-ar-celu-buvniekiem-0>